

16 באוגוסט 2017

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים

שלום רב,

הנדון: הוראות של שרים לביטול השתתפות עובדי ציבור בכנסים של ארגונים

נבקש את התערבותך להפסקה של תופעה חמורה, לפיה שרים אוסרים על עובדי ציבור בכירים להשתתף בכנסים ובימי עיון של ארגוני החברה האזרחית.

דומה שהכל התחיל בדצמבר 2014, אז התקיים כנס בפקולטה למשפטים באוניברסיטת ת"א שאורגן במשותף על ידי האגודה לזכויות האזרח ומרכז מינרבה לזכויות האדם שבפקולטה. הכנס הוקדש לדיון בדוח שפירסמה האגודה "שלטון אחד, שתי מערכות חוק – משטר הדינים של מדינת ישראל בגדה המערבית". בכנס השתתפו בין היתר משפטנים שמילאו בעבר תפקידים בכירים בשירות הציבורי, ובהם השופטת דליה דורנר, מייק בלס, שהיה המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, ואל"ם (מיל') אהרון משניות, שהיה נשיא בית המשפט הצבאי לערעורים בגדה. כן השתתפו דינה זילבר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, ואל"ם דורון בן-ברק, שהיה באותה העת היועץ המשפטי לאזור יהודה והשומרון. הקצף יצא נגד השתתפותו של אל"ם בן-ברק ונגד דבריו בשבח שיתוף הפעולה בין משרד יועמ"ש איו"ש לבין ארגוני זכויות האדם.

יגאל עברי "קצינים, 'בצלם' ושופטי עליון בקפה אצל מינרבה" אתר מידה, 16.12.14 ;

השווה: חגי מטר "משפטנים הם לא רק ברגים במערכת הכיבוש, הם השמן שמתחזק אותה" שיחה מקומית 15.12.14.

נראה ש"הכתם" שדבק באל"ם דורון בן-ברק ימשיך ללוותו עד תום שירותו הצבאי אם לא מעבר לכך. בספטמבר 2016, כשנודע שהוא עתיד להתמנות לסגן הפצ"ר, ערוץ 7 השתמש בהופעתו זו כדי לנגח אותו. כיד הדמיון הטובה על הערוץ כנס אקדמי הפך לאסיפה השנתית של האגודה לזכויות האזרח, והאגודה הפכה לארגון שמאל קיצוני.

שלמה פיוטרקובסקי "מינוי מדאיג" אתר ערוץ 7, 27.9.16.

לא היינו מתעכבים על השתלשלות העניינים לולא היה זה אות המבשר את הבאות. במאי 2015 קיים ארגון "יש דין" כנס לציון עשור להיווסדו תחת הכותרת: "אכיפת חוק תחת כיבוש". לכנס הוזמנו ואף הבטיחו את השתתפותם תנ"ץ שאול גורדון, שהיה באותה עת היועץ המשפטי של משטרת ישראל, ואל"ם דורון בן-ברק שהיה באותה עת עדיין יועמ"ש איו"ש.

זמן קצר לפני התאריך המיועד החלו להתפרסם ידיעות ביקורתיות באתרי חדשות ימניים על השתתפות המשפטנים הבכירים בכנס. שי גליק, שהיה באותה עת גם כתב של ערוץ 20, דיווח באתר הערוץ על ביטול ההשתתפות של יועמ"ש המשטרה בעקבות פניות של גורמי ימין ללשכת השר לביטחון פנים החדש יריב לוין. אתר ערוץ 7 דיווח שכבמעשה חד גדיא שי גליק פנה לערוץ 7 בתלונה על השתתפותו של יועמ"ש איו"ש בכנס, ערוץ 7 פנה בתלונה על כך לדובר צה"ל וזה בתורו פנה ליועמ"ש איו"ש והודיע לו שאין לו אישור להשתתף בכנס.

בני טוקר "עשור ליש דין: לא ראוי שקצינים ישתתפו בחגיגות" אתר ערוץ 7, 14.5.15;

שי גליק "בשמאל זועמים: צה"ל והמשטרה ביטלו השתתפותם בכנס" אתר ערוץ 20, 21.5.15.

ביום זכויות האדם הבינלאומי, 10 בדצמבר 2016, קיימה האגודה לזכויות האזרח כנס בנושא "לא נחמדים – התמודדות הרשויות עם מאבקי זכויות אדם". בכנס השתתפו: מנכ"לית האגודה לזכויות האזרח, עו"ד שרון אברהם-ויס; הפעילה האקטיביסטית בנצ'י סלמסה; ח"כ יהודה גליק; והפעיל הפוליטי והפובליציסט רמי יונס. כנציג הרשויות היה אמור להשתתף בכנס תנ"ץ שאול גורדון, יועמ"ש המשטרה. יומיים לפני הכנס נמסר לנו, כי נבצר ממנו להשתתף בכנס מסיבות אישיות. כשביקשנו מלשכת המפכ"ל לשלוח נציג אחר נמסר לנו, כי המפכ"ל עצמו הורה על ביטול השתתפותו של תנ"ץ גורדון בכנס. אתר מידה השתבח בכך שבזכות פנייתו ללשכת השר לביטחון הפנים גלעד ארדן בוטלה השתתפותו.

יניב קובוביץ "בשל לחץ של גורמי ימין, אלשיך ביטל השתתפותו של נציג משטרה בכנס האגודה לזכויות האזרח" אתר הארץ, 9.12.16;

גלעד צוויק "בעקבות פניית מידה: בוטלה השתתפות נציג המשטרה באירוע של ארגון שמאל" אתר מידה, 9.12.17.

והנה רק לאחרונה הוכת, שלא רק משפטנים בכירים בשירות הציבורי נופלים קורבן להוראות מגבוה לביטול השתתפותם בכנסים אלא גם בעלי תפקידים אחרים. [מכון עקבות לחקר הסכסוך הישראלי-פלסטיני](#) הוא מרכז לתיעוד, מחקר וקידום של זכויות אדם במסגרת הסכסוך. מכון עקבות מאתר, סורק ומקטלג תיעוד מסוגים שונים בדבר הסכסוך הישראלי-פלסטיני. במסגרת פעילותו הוא עורך סידרה של מפגשים בנושא "גישת הציבור אל החומרים המוחזקים בארכיונים הממשלתיים". מפגשים אלה פתוחים לקהל הרחב, ומיועדים במיוחד לחוקרים, היסטוריונים, עיתונאים וכל מי שמעוניין בנושא. לפני שבועות ספורים היה אמור ד"ר יעקב לזוביק, גנז המדינה, להשתתף באחד המפגשים בסידרה ולדבר על מדיניות ארכיון המדינה לגבי חשיפת חומר וחסיון. בעקבות לחצים של גורמי ימין קיבל גנז המדינה הוראה מלשכת ראש הממשלה שלא להשתתף במפגש. על פי פרסום באתר ערוץ 7 ההוראה הגיעה מראש הממשלה עצמו בעקבות פרסום הידיעה בערוץ. ואכן גנז המדינה נאלץ להודיע על ביטול השתתפותו.

עופר אדרת "בלחץ גורמי ימין: גנז המדינה ביטל השתתפות בכנס של מכון מחקר המזוהה עם השמאל" אתר הארץ, 18.7.17 ;

"גנז המדינה לא ישתתף בכנס שמאל קיצוני" אתר ערוץ 7, 18.7.17.

תופעה זו חמורה בפני עצמה, אך היא מקבלת משנה חומרה בהיותה סימפטום לתופעה רחבה בהרבה של מסע דה לגיטימציה נגד ארגוני זכויות האדם והחברה האזרחית, לו אנו עדים בשנים האחרונות. מסע זה, אותו מובילים נבחרי ציבור, לרבות הבכירים ביותר שבהם בממשלה ובכנסת, מטרתו לערער את האמינות והלגיטימיות של ארגוני זכויות האדם בשל עמדתם הביקורתית נגד מדיניות הממשלה לגבי הפרות זכויות האדם, להבאיש את ריחם ולהוציאם מחוץ לגדר. בעיני גורמים אלה הקשר המקצועי בין ארגוני זכויות האדם לנושאי תפקידים בכירים במשרדי הממשלה הוא פסול ומגונה, ויש להפסיקו.

קיימת חשיבות רבה להשתתפותם של עובדי מדינה בכירים באירועים ציבוריים. הדבר מגביר את השקיפות, מעודד דיאלוג, חושף את עובד הציבור למגוון דעות וחושף את הציבור מכלי ראשון למדיניות הרשות ולשיקולים שמנחים אותה, ובכך הוא גם תורם לאמון הציבור ברשויות השלטון. מובן שאין חובה על עובד הציבור להשתתף בכנס כזה או אחר, אך כיוון שזהו נוהג מקובל ומבורך, העניין הפך למעין משאב ציבורי, שאסור שיהיה מחולק בהתאם להשקפותיו הפוליטיות של השר הממונה. הביטולים החוזרים ונשנים של השתתפותם של עובדי ציבור בכירים בכנסים של ארגוני החברה האזרחית יוצרים אפקט מצנן כלפי נושאי תפקידים ציבוריים, שיחששו להיענות להזמנות מעין אלה. זאת כי מצד אחד הם לא ירצו לעמוד במבוכה של הצורך להודיע על ביטול השתתפותם ברגע האחרון, ומצד שני הם ושכמותם יחששו להיענות מראש להזמנות מעין אלה פן יבולע להם.

לפיכך נבקש מצד אחד להנחות את השרים, המנכ"לים של משרדי הממשלה, המפכ"ל, הרמטכ"ל וכל נושא תפקיד רלבנטי, כי אל להם להתערב התערבות פסולה ולאסור על הכפופים להם להשתתף באירועים מטעם ארגוני החברה האזרחית; ומצד שני להנחות את עובדי הציבור כי אין בסמכותם של שרים לאסור עליהם להשתתף בכנסים הנוגעים לתחום עיסוקם המקצועי.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי